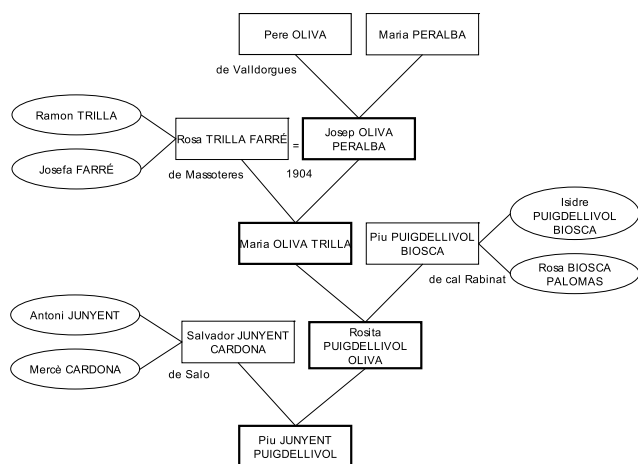

Cal Gravat

A primeries de segle va arribar al nostre poble un treballador que provenia de les terres de Lleida. Es tractava de Josep Oliva Peralba, de Valldorgues. Va fer coneixença amb Rosa Trilla Farré, de Massoteres, i es van casar a Fals l'any 1904. En aquell moment el Josep tenia 36 anys i la Rosa 21. Segurament el Josep va començar com a mosso al mas Bastardes, però un cop casat, va demanar al seu amo un tros de terra per treballar-la pel seu compte. La fil·loxera havia arrasat les vinyes i els amos desitjaven que aquestes tornessin a ser productives com més aviat millor. En el contracte de rabassa que van signar el 1904 estan especificats amb gran detall els tractes i les condicions del conreu, que havien canviat d'ençà de la pesta. El Bastardes li va donar un terreny de 11 quarteres, 7 de les quals havia de plantar amb els nous peus americans, immunes a la fil·loxera. Les restants eren per sembrat i altres conreus. La vinya anava a la quarta part, mentre que si feia patates o fangada, no havia de donar res a l'amo. Aquest però, es faria càrrec de la quarta part del preu dels productes necessaris pels tractaments que s'havien de fer als ceps; sofre i sulfat de coure. Per poder fertilitzar una mica la terra erma, l'amo li vendria brossa del bosc i herbes, a raó de dues pessetes els 100 feixos. Aquesta brossa es feia fermentar en unes piles o "formiguers" i a continuació s'incorporava al sòl. Amb el permís de paraula del Bastardes, el Josep va aixecar una caseta de planta baixa. A una banda de l'entrada hi va fer una cuina petita, i a l'altra, una habitació per dormir ell i la dona. A fons hi tenia l'animal i les bótes. La llinda indica l'any 1912.

Josep Bastardes Santasusana va anar liquidant la propietat, venent-se-la de trosset en trosset. El 1918 va vendre's un tros més a Joan Perdigués Vilana, de Betlem, dins del qual hi havia la casa del Josep Oliva Peralba. Aquell mateix any, el Joan Perdigués va vendre al Josep per 350 pessetes un terreny de forma de trapezi, de 125 pams el costat llarg i 115 pams el curt, i li va donar permís per aixecar un pis la casa i construir un cobert al costat. També li va deixar agafar la pedra necessària per les obres. Van fer el cobert, van alçar les parets de la casa i van fer un sostre amb llates de fusta. Els calia més espai perquè anaven arribant els fills; Romà, Artur, Miquel, Maria, Conxita i algun

altre que va morir petit. La casa es coneixia amb dos noms diferents; cal Jep, una forma de Josep, i cal Gravat, un sobrenom del propietari, que tal vegada havia patit la verola.

Va arribar un moment en que la vida és va fer insuportable a cal Gravat a causa de la misèria, llavors els seus habitants van abandonar la casa i van anar de masovers a cal Gras de Sant Mateu. Els fills es van fer grans i van prendre camins diferents. La casa va passar a la filla Maria Oliva Trilla, que estava casada amb Piu Puigdemiviol Biosca, de cal Rabinat. Després va passar a la filla d'aquesta, la Rosita Puigdemiviol Oliva. La casa es trobava en un estat força lamentable, però va acabar d'espatllar-se en l'incendi forestal de 1994. El foc va agafar a les bigues del sostre i una part de la teulada va cedir. Més greus van ser els efectes de l'incendi per la mestressa de la casa, ja que del disgust va tenir un atac i va morir poc després. Actualment el propietari és el Piu Junyent Puigdemiviol, que s'està a la casa dita cal Rabinat o cal Piu.

Vista posterior de Cal Gravat